

บทความวิชาการ (Academic Article)

การเตรียมครูสำหรับการสอนในโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา: กรณีมหาวิทยาลัยพะเยา

TEACHER PREPAREDNESS FOR TEACHING IN BILINGUAL SCHOOL: A CASE OF PHAYAO UNIVERSITY

Received: October 28, 2019

Revised: February 20, 2020

Accepted: February 25, 2020

อมรรัตน์ วัฒนารัตน์^{1*}

Amornrat Wattanatorn^{1*}

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

¹School of Education, University of Phayao, Phayao 56000, Thailand

*Corresponding Author, E-mail: amornrat.wa@up.ac.th

บทคัดย่อ

การจัดการศึกษาในรูปแบบของโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา เป็นค่านิยมใหม่ที่ได้รับการสนองตอบจากสังคมไทยอย่างกว้างขวางในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ดังนั้น การเตรียมครูสำหรับการสอนในโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรสองภาษา จึงกลายเป็นประเด็นทางการศึกษาที่สถาบันผลิตครูจำเป็นต้องปรับหรือจัดโปรแกรมการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย บทความนี้มีมุ่งนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นเพื่อทำความเข้าใจกับการจัดการศึกษาในโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา รวมถึงการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่ใช้พัฒนาทักษะการสอนรายวิชาเอกเป็นภาษาอังกฤษตาม หลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาการศึกษาคุ่มชานาน หลักสูตร 5 ปี ที่วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา สาระสำคัญในบทความ ประกอบด้วย ความเป็นมาของหลักสูตรสองภาษาในประเทศไทย ครูผู้สอนในโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา แนวโน้มใหม่ทางการศึกษาที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา สถาบันผลิตครูกับการจัดการศึกษาที่สนับสนุนการสอนโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา การจัดรายวิชาการสอนวิชาเอกโดยใช้ภาษาอังกฤษที่วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา และข้อเสนอแนะเพื่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา

คำสำคัญ: โรงเรียนหลักสูตรสองภาษา สอนเป็นภาษาอังกฤษ รายวิชาส่งเสริมการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษในห้องเรียน

Abstract

Educational Management in terms of Bilingual School has broadly been holding as new social value in Thai Society for 2 decades. Then, teacher preparedness for bilingual schools become educational issue. Accordingly, teacher production institutes have to provide supplementary education necessary for such social changing time. The article presents basic background for understanding bilingual education included with instructional management using in-class communication in English both for teaching major subject and classroom management. It's a subject course for 5-year Dual Program student teachers of Bachelor Degree at School of Education, University of Phayao. The article content is composed of; rationale for establishing bilingual curriculum in Thai schools, teachers teaching in bilingual schools, new educational trend promoting teaching and learning in bilingual schools, teacher production institutes with course subject promoting teaching and learning in bilingual school, major subject learning management in English at School of Education, University of Phayao and suggestions for change and development.

Keywords: Bilingual School, Teaching in English, Course Subject Promoting in Class English Communication

บทนำ

ปัจจุบันการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทยทุกระดับการศึกษา พบว่า “โรงเรียนหลักสูตรสองภาษา” ได้รับการยอมรับในสังคมโดยรวม และมีแนวโน้มที่จะได้รับความนิยมสูงขึ้นจากผู้ปกครองนักเรียนตามลำดับเวลา โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ปกครองนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับปานกลางถึงระดับสูง การจัดการศึกษาแบบสองภาษาเป็นการใช้ภาษาสองภาษาในการสื่อสารหรือจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน อันที่จริงแล้วการจัดการเรียนการสอนในลักษณะนี้มีมานานกว่า 200 ปี โดยใช้ภาษาแม่ควบคู่ไปกับภาษาอื่น (National Association for Bilingual Education; U.S. Department of Education as cited in Sakulpanarak, 2009) ในระยะแรกของการจัดหลักสูตรสองภาษาเรามักเรียกการจัดการศึกษาแบบนี้ว่า “การศึกษาสองภาษา” (Bilingual Education) ซึ่งเป็นการใช้สองภาษาเป็นสื่อกลางการเรียนการสอนในหลักสูตร และรวมถึงการศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาแม่ของผู้เรียน การเห็นคุณค่าของตนเองในเด็กเป็นเรื่องสำคัญ เด็กจะต้องมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของภาษาที่สอง (Paulston, 1992; Saunders, 1982) นอกจากการศึกษาสองภาษาช่วยให้นักเรียนใช้ภาษาได้มากกว่าหนึ่งภาษาแล้ว จะมีรูปแบบการใช้ภาษาที่หลากหลายโดยมีการนำเอาบริบทเข้ามาร่วมใช้ภาษานั้นๆ (Benson, 2002) สำหรับความหมายของโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาที่ใช้กันในประเทศไทย หมายถึง โรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ (English Program) ในการจัดการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แต่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการเรียนการสอน ในกลุ่มสาระที่มีใช้กลุ่มสาระภาษาไทย และกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม บางเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทยและเอกลักษณ์ไทย โรงเรียนสองภาษาที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อยัง

เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและพ่อแม่หรือผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เกี่ยวข้องการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่น เพื่อการจัดการศึกษา การร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่และผู้ปกครอง เพื่อให้มีทางเลือกมากขึ้นในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพตามปรัชญาของระบบการศึกษาไทย และตามเป้าหมายของวาระแห่งชาติ ว่าด้วยการสร้างความสามารถเชิงแข่งขันให้กับคนไทย (Ministry of Education, 1999) อย่างไรก็ตาม การจัดหลักสูตรและการสอนด้วยโปรแกรมภาษาอังกฤษ (EP: English Program) นับแต่ปี 2544 จวบจนถึงปัจจุบันส่วนใหญ่ยังไม่พบว่ามีการวิจัยยืนยันรูปแบบการปรับปรุงประยุกต์ (Modify) การจัดการศึกษาในหลักสูตรสองภาษาอย่างชัดเจน กำหนดมีเพียงการนำเสนอการจัดหลักสูตรโปรแกรมภาษาเฉพาะรายเท่านั้น (Ourairat, 2011) เมื่อกระแสสังคมด้านการศึกษาสองภาษามีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงมาดังนี้ จากการศึกษาของผู้เขียนยังไม่ปรากฏว่ามีสถาบันผลิตครูในสังกัดรัฐบาลใดเช่นเดียวกัน ที่แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการจัดการศึกษาให้กับนิสิตนักศึกษาครู เพื่อสนองตอบโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาอย่างเป็นรูปธรรม ไม่ว่าจะเป็นการจัดการโปรแกรมการศึกษาในระดับหลักสูตร หรือในระดับรายวิชาที่จัดให้กับนิสิตนักศึกษาครู เพื่อพัฒนาและฝึกฝนให้เกิดสมรรถนะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารการสอนในห้องเรียน มีเพียงมหาวิทยาลัยเอกชนที่ได้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ดังเช่น ในปี 2546 มหาวิทยาลัยรังสิต เริ่มดำเนินการพัฒนาคณะครุศาสตร์และเปิดสอนหลักสูตรปริญญาโท สาขาการศึกษาสองภาษาและหลักสูตรจะสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง กระนั้นก็ตามยังคงเป็นการดำเนินการเฉพาะกลุ่ม ไม่สามารถรับใช้กระแสความเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมในระดับประเทศได้

ความเป็นมาของโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาในประเทศไทย

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 จนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2562 นับเป็นเวลา 18 ปีมาแล้ว ที่กระทรวงศึกษาได้ประกาศนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาเป็นภาษาอังกฤษในทุกๆระดับชั้นของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาปี 2542 ที่กำหนดไว้ในมาตราที่ 23 ให้เน้นความรู้และทักษะคณิตศาสตร์และภาษา (อังกฤษ) และการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง ในขณะที่เดียวกันกำหนดให้ต้องจัดการเรียนการสอน ในบริบทของความเป็นไทยผสมผสานความเป็นสากล โดยมุ่งเน้นความรักท้องถิ่น ประเทศชาติ และความเป็นไทย ทั้งยังกำหนดให้โรงเรียนต้องรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทยสำหรับประชาชนในอนาคต นอกจากนี้ ยังรวมถึงการให้ความสำคัญกับการเป็นสมาชิกในสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ซึ่งมีผลอย่างสมบูรณ์ในปี 2558 และสืบเนื่องจากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อหน่วยงานด้านการศึกษาของไทยดังกล่าวนี้เองที่ก่อให้เกิดการยอมรับโรงเรียนนานาชาติมากขึ้น การศึกษาสองภาษาจึงกลายเป็นตัวเลือกที่สำคัญสำหรับผู้ปกครอง (Ourairat, 2011)

คณะกรรมการพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา Ministry of Education (1999) ได้อธิบายว่าการจัดการศึกษาแบบสองภาษาเป็นการสอนตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีลักษณะพิเศษคือใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะทางภาษาของผู้เรียน สำหรับการจัดการเรียนการสอนในการจัดการศึกษาสองภาษาจะต้องคำนึงถึงความสามารถพื้นฐานในการใช้ภาษาของผู้เรียน การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันดีงาม ตลอดจน

การเรียนการสอนในบริบทของความเป็นไทยผสมผสานกับความเป็นสากล ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน สามารถจัดทำได้ 2 แนวทาง คือ English Program (EP) และ Mini English Program (MEP) ซึ่งมีความแตกต่างกัน คือ EP จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษได้ทุกวิชา ยกเว้นภาษาไทยและสังคมศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย กฎหมายไทย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ส่วน MEP สอนได้ไม่เกิน 50% ของชั่วโมงสอนทั้งหมดต่อสัปดาห์ (Sakulpanarak, 2009) อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาด้วยหลักสูตรโปรแกรมภาษาอังกฤษแบบสองภาษาดังกล่าวนี้นี้ ปัจจุบันมักเรียกว่า “หลักสูตรสองภาษา” และ/หรือ หลักสูตรนานาชาติ

อนึ่งคำว่า “หลักสูตรนานาชาติ” มักจะใช้เรียกโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรจากต่างประเทศมาจัดการเรียนการสอน ดังนั้น หลักสูตรที่เกิดขึ้นจึงเป็นการผสมผสานของแนวทางโปรแกรมภาษาอังกฤษของกระทรวงศึกษาธิการและหลักสูตรเสริม ซึ่งบางส่วนได้รับการดัดแปลงมาจากหลักสูตรนานาชาติ เช่น หลักสูตรประกาศนียบัตรทั่วไประดับมัธยมศึกษา (CGCSE) และ International Baccalaureate (IB) ที่ใช้เป็นหลักสูตรโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งจะเรียกว่าเป็นหลักสูตรสองภาษา (Ourairat, 2010) สำหรับโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรจากต่างประเทศที่ได้รับการอนุมัติจากองค์กร IBO (International Baccalaureate Organization) จะจัดเป็นหนึ่งในกลุ่มโรงเรียน IB World School นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแบบนี้สามารถเข้าศึกษาต่อหลักสูตรต่างประเทศได้ทันที โดยไม่ต้องมีการสอบเทียบระดับชั้นใดๆ ก่อน นอกจากนี้ ยังพบว่า มีหลักสูตรโรงเรียนนานาชาติที่เรียกว่า International English Program (IEP) หรือเรียก Intensive Program (IP) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบเข้ม สอนทุกวิชาเป็นภาษาอังกฤษ ใช้กับโปรแกรม วิทย-คณิต มีบางโรงเรียนสอนวิชาภาษาไทย พลศึกษา และดนตรีเป็นภาษาไทย ทั้งนี้ จากการศึกษาเบื้องต้น ผู้เขียนจึงขอจะสรุปหลักสูตรสองภาษาในระยะแรกได้เป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 English Program (EP) รูปแบบที่ 2 Mini English Program (MEP) ซึ่งทั้งสองรูปแบบแรกนี้มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และรูปแบบที่ 3 International Baccalaureate (IB) ที่เรียกว่า หลักสูตรนานาชาติ ใช้หลักสูตรจากต่างประเทศที่ได้รับการอนุมัติจากองค์กร IBO รูปแบบที่ 4 เป็นหลักสูตรโรงเรียนนานาชาติที่พัฒนาเพิ่มเติมจากสองแบบแรก เรียกว่า International English Program (IEP) หรือเรียก Intensive Program (IP)

อย่างไรก็ตามในปี 2547 พบปรากฏการณ์ใหม่ด้านหลักสูตรสองภาษา มีการจัดให้มีการพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยบูรณาการการจัดการเรียนการสอนด้วยภาษาอังกฤษ ใน 4 กลุ่มสาระ คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์ ที่โรงเรียนสุนทรภู่ จังหวัดระยอง ร่วมกับมหาวิทยาลัยบูรพา มีการใช้หนังสือประกอบการเรียนจากประเทศสิงคโปร์ และจัดกิจกรรมเสริมด้วยอาสาสมัครครูต่างชาติใช้ภาษาอังกฤษเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีครูไทยเป็นผู้สอนในวิชาต่างๆ โดยระบุชื่อรูปแบบการสอนครั้งนี้ว่า English for Integrated Studies (EIS) ซึ่งถึงแม้ว่าจะใช้ครูไทยในการสอนเป็นภาษาอังกฤษทุกรายวิชา และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพทางการสอน จะมีการกำหนดคุณสมบัติและความสามารถทางภาษาอังกฤษของครูไทยผู้สอนไว้แล้ว อย่างไรก็ตาม ครูผู้สอนจะต้องมีกระบวนการในการพัฒนาตนเองด้านภาษาอังกฤษอย่างต่อเนื่อง (Ng-armsom, 2006; Jampasak, 2014) ซึ่งน่าจะเรียกเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาในระบบการศึกษาไทย

โรงเรียนหลักสูตรสองภาษายังคงได้รับความสนใจและดำเนินการต่อเนื่องมา และยังคงพบว่า ในปี 2555 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากการดำเนินแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง มีการคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และให้ความสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงเป็นศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ครบวงจร จัดทำรูปแบบโรงเรียนโดยวิเคราะห์จากบริบทและความต้องการของแต่ละพื้นที่และโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนด้วยภาษาอังกฤษ จัดได้ 3 รูปแบบ ได้แก่ โรงเรียนที่ใช้หลักสูตรจากต่างประเทศ โรงเรียนที่ใช้หลักสูตรพหุภาษา และโรงเรียนวิทย์-คณิต สองภาษา โดยให้การสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับรูปแบบและหลักสูตร พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ ที่จะต้องเร่งดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จโดยเร็วต่อมา (Office of the Basic Education Commission, 2014)

ในปีต่อมา 2558 สืบเนื่องจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้มีข้อตกลงร่วมกันในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) และได้กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสำหรับทำงาน (Working Language) ภาษาอังกฤษจึงกลายเป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีความจำเป็นสำหรับพลเมืองไทยในทุกระดับการศึกษา สามารถนำไปใช้สื่อสารในบริบทที่เป็นจริงในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไม่จำกัด (Office of the Basic Education Commission, 2019) นอกจากนี้ ยังมีประเด็นสำคัญล่าสุดคือเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2562 ที่ผ่านมา หลักสูตรสองภาษาได้มีการปรับและกำหนดหลักสูตรขึ้นใหม่ โดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกาศให้ทราบว่ามีการปรับการเรียนการสอนหลักสูตรสองภาษาขึ้นใหม่เป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) หลักสูตร International Program (IP) ใช้หลักสูตรต่างประเทศสอน 2) หลักสูตร IEP (Intensive English Program) หลักสูตรไทยที่สอนเป็นภาษาอังกฤษ และ 3) หลักสูตร GEP (General English Program) เป็นหลักสูตรสองภาษาสำหรับนักเรียนในโรงเรียน โดยทั่วไปที่โรงเรียนต้องใช้ครูภาษาอังกฤษที่มีความรู้ความสามารถสอนในรายวิชาที่จัดขึ้น ทั้งนี้ สองหลักสูตรแรก คือ หลักสูตร IP และ IEP นักเรียนที่จะเข้าเรียนจะต้องมีความสามารถด้านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับ B2 จาก 6 ระดับของ CEFR คือ A1 A2 B1 B2 C1 C2 (Office of the Basic Education Commission, 2019) และเมื่อเรียนจบแล้ว จะสามารถศึกษาต่อต่างประเทศได้เลย ส่วนหลักสูตร GEP จัดให้สำหรับโรงเรียนทั่วไปที่สนใจให้นักเรียนเรียนโปรแกรมสองภาษา เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะ English for All

ครูผู้สอนในโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา

การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา โรงเรียนจำเป็นต้องจัดให้มีครูสอนในโปรแกรมการสอนมีทั้งครูไทยและครูชาวต่างชาติ และจัดให้สอดคล้องตามกรอบของรูปแบบหลักสูตรและการสอนที่โรงเรียนระบุไว้ อย่างไรก็ตาม กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญต่อการกำหนดความสามารถทางภาษาอังกฤษของครูไว้ตั้งแต่ต้น โดยได้ระบุในข้อกำหนด นโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาเป็นภาษาอังกฤษในทุกระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2544 และแก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งกระทรวงศึกษาที่ สพฐ. 43/ 2546 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2546 ไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นชาวต่างประเทศ ต้องสามารถออกเสียงภาษาอังกฤษได้ถูกต้องตามสำเนียงของเจ้าของภาษา และใช้ภาษาไทยในการ สื่อสารง่ายๆ ได้ หรือจัดให้มีครูไทยที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร เข้าไปมีส่วนร่วมตลอดเวลา

ข้อ 2 จัดให้ครูผู้สอนทำสัญญาปฏิบัติงานให้ครบ 1 ปีการศึกษาเป็นอย่างน้อย และมีบทลงโทษที่เข้มงวดหากละเมิดสัญญา

ข้อ 3 ครูผู้สอนทุกคนต้องจบปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย และต้องมีหลักฐานการศึกษาในสาขาวิชาที่จะสอนหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 4 ครูผู้สอนที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในการสื่อสารเหมือนเจ้าของภาษา และได้คะแนนสอบ TOEFL ไม่น้อยกว่า 550 หรือ IELTS ไม่น้อยกว่า 5.5 (แก้ไขเพิ่มเติมในปี 2546) หรือ TOEIC ไม่น้อยกว่า 600 หรือได้รับหลักฐานการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษเทียบเท่าเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นจากสถาบันภาษา ที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง

ข้อ 5 ครูผู้สอนทุกคนต้องมีความรู้ความเข้าใจเด็ก และวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยมีหลักฐานการศึกษา ด้านการสอน ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต (แก้ไขเพิ่มเติมในปี 2546) หรือหลักฐานที่แสดงว่าได้ผ่าน การอบรมด้านวิชาการ การศึกษา จากหน่วยงานหรือสถาบันที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต หากยังไม่ได้รับการศึกษา ผ่อนผันให้เข้ารับการศึกษากายในระยะเวลา 1 ปี หรือ มีประกาศนียบัตรวิชาชีพครู หรือมีประสบการณ์การสอน ไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยได้รับการรับรอง จากหน่วยงานเดิม สถาบันการศึกษา/สถาบันผลิตครู

ข้อ 6 ครูผู้สอนชาวต่างประเทศ ต้องได้รับการอบรมด้านหลักสูตรของประเทศไทย ภาษา และวัฒนธรรมไทย อย่างน้อย 15 ชั่วโมง

ข้อ 7 สถานศึกษาต้องจัดให้ครูผู้สอนทุกคนทั้งที่จัดการเรียนการสอนภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ศึกษา วิธีการจัดการเรียนการสอนซึ่งกันและกัน เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด

ข้อ 8 ครูผู้สอนทุกคนต้องมีโอกาสได้รับการพัฒนา โดยได้รับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ในประเทศหรือต่างประเทศอย่างน้อย 3 ปีต่อครั้ง

แม้จะมีการกำหนดกรอบในการคัดเลือกครูเข้าสอนในโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาดังกล่าวข้างต้นแล้วก็ตาม แต่เมื่อโรงเรียนหลักสูตรสองภาษาได้รับความนิยมจากผู้ปกครองนักเรียนสูงขึ้น มีการเพิ่มปริมาณโรงเรียนที่จัด โปรแกรมหลักสูตรสองภาษาเพิ่มขึ้นโดยลำดับ ปัญหาเรื่องคุณภาพของครูและการจัดการเรียนการสอนย่อมตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาครูผู้สอนที่เป็นชาวต่างประเทศ ที่พบและสรุปโดย Sakulpanarak (2009) ว่า

1. ครูชาวต่างชาติเจ้าของภาษา แม้ครูผู้สอนบางคนจะมีวุฒิหรือความรู้ทางวิชาการด้านที่ต้องการ แต่ไม่ได้จบด้านการสอนด้วย จึงไม่สามารถถ่ายทอดได้ดี ขาดคุณภาพ ไม่มีทักษะในการถ่ายทอดและสื่อความหมายเท่าที่ควร ไม่เข้าใจจิตวิทยาเด็ก คุมห้องเรียนไม่ได้

2. ครูต่างชาติที่มีคุณภาพมักจะถูกดึงตัวไปอยู่กับโรงเรียนนานาชาติที่มีชื่อเสียงมากกว่า เนื่องจากมีรายได้ที่ดีกว่า เนื่องจากมีการเปรียบเทียบด้านผลตอบแทนสิทธิประโยชน์ระหว่างครูผู้สอนโครงการพิเศษและโครงการปกติ

3. ครูต่างชาติบางคนอยู่สอนไม่นาน เพราะอาจเป็นนักท่องเที่ยวหรือนักศึกษาที่เพิ่งจบมาท่องเที่ยวหาประสบการณ์ชีวิต ทำให้เกิดภาวะขาดครูบ่อย และขาดความต่อเนื่องในการสอน

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสองภาษา อันเนื่องจากการขาดแคลนครูชาวต่างชาติ จึงปรากฏขึ้นอย่างต่อเนื่อง และส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา ดังนั้น การหันกลับมาสนใจให้ความสำคัญกับการพึ่งพาครูไทยจึงมีมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ความสามารถทางการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารการสอนในห้องเรียนของครูไทย คือ ความถูกต้อง และความคล่องแคล่ว ของภาษาอังกฤษที่ใช้ในการสื่อสาร ทั้งในกลุ่มครูที่สอนวิชาภาษาอังกฤษและกลุ่มครูที่สอนวิชาอื่น อาทิ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และอื่นๆ ยังคงเป็นประเด็นที่ทำให้โรงเรียนเหล่านี้ต้องอาศัยครูชาวต่างชาติอยู่

สำหรับตัวอย่างการดำเนินการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพทางการสอนของครูที่โรงเรียนสองภาษาสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต ซึ่งมีครูสอนที่เป็นทั้งครูไทยและครูชาวต่างชาติ ครูชาวต่างชาติสอนเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ พลศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ และศิลปะ ส่วนครูไทยสอนภาษาไทย วัฒนธรรมและสังคมศึกษา ด้านการสอนเน้นให้ครูสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีธรรมชาติ (Natural Language Acquisition) การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนผ่านกิจกรรมที่หลากหลายโดยไม่มีการแปลด้วยภาษาแม่ (Ourairat, 2011) นอกจากการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการสอนแล้ว ครูในโรงเรียนยังต้องเข้ารับการพัฒนาเพื่อเพิ่มความรู้และประสบการณ์ให้ครูสามารถดำเนินการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ในด้าน 1) การสอนผ่านกระบวนการ (Process-Based Teaching) 2) การเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive Learning) 3) การรู้เทคโนโลยี ICT Literacy และ 4) การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) การฝึกในลักษณะนี้จะส่งเสริมให้ครูสอนด้วยวิธีธรรมชาติ และส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (Akkari, 1998)

แนวโน้มใหม่ของการดำเนินการทางการศึกษาที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา

1. สืบเนื่องจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้มีข้อตกลงร่วมกันในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปี 2558 และได้กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสำหรับทำงาน (Working Language) ภาษาอังกฤษจึงกลายเป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีความจำเป็นสำหรับพลเมืองไทยในทุกระดับการศึกษา สามารถนำไปใช้สื่อสารในบริบทที่เป็นจริงในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไม่จำกัด (Office of the Basic Education Commission, 2019) ดังนั้น การจัดการศึกษาในโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา จะต้องให้ความสำคัญกับการเรียนภาษาอังกฤษที่มีใช่เป็นเพียงรายวิชาหนึ่งในหลักสูตรของระบบการศึกษา แต่เป็น “ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน” (English Working Language) นักเรียนสามารถเรียนรู้จากภาระงานในชั้นเรียนในสถานการณ์ ซึ่งผู้เรียนจะมีความร่วมมือร่วมใจในการใช้ภาษา ประยุกต์ใช้ภาษา หรือมีปฏิสัมพันธ์กัน โดยใช้ภาษาเป้าหมาย นักเรียนให้ความสำคัญกับความหมายมากกว่ารูปแบบของภาษา (Nunan, 1995) ในลักษณะการเรียนภาษาแบบนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนใช้ภาษาอังกฤษในลักษณะที่มีเป้าหมายของการเรียนภาษานานาชาติ เพื่อการสื่อสารความคิดและวัฒนธรรมของตนกับผู้อื่นได้

2. เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2562 ได้มีประกาศข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นฉบับล่าสุดระบุ “มาตรฐานความรู้” ใหม่ ในข้อ 5 ให้ครูมีความรอบรู้และเข้าใจ “การใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการศึกษา” ดังนั้น สถาบันผลิตครูทุกสถาบันจำเป็นต้องนำประกาศข้อบังคับนี้มากำหนดเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับบัณฑิตครูยุคใหม่ ที่เข้ารับต่อนโยบายการจัดการศึกษาชาติ ในการเพิ่มสมรรถนะทางการสอนของครูในทุกกลุ่มสาระให้สามารถสื่อสารการสอนและการจัดการชั้นเรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้ครูรุ่นใหม่มีคุณสมบัติที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงกับนโยบายทางการศึกษาของชาติ และของสังคมยุคใหม่ในโลกปัจจุบัน

3. นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2562 ได้มีการปรับและกำหนดหลักสูตรสองภาษาชั้นใหม่ โดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกาศว่า มีการปรับการเรียนการสอนหลักสูตร English Program (EP) และ Mini English Program (MEP) เพื่อให้มีคุณภาพตามข้อกำหนดของหลักสูตร เพื่อให้การเรียนการสอนหลักสูตรสองภาษา IP, EP, MEP เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เทียบเท่าระดับสากล ดังนั้น โรงเรียนจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนตามกรอบการดำเนินงานตามหลักสูตร และเข้าใจเป้าหมายการพัฒนาในระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้เรียน โดยมีกรอบการดำเนินการตามหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร และการวัดและประเมินผลตามกรอบภาษาที่ได้รับ การยอมรับในระดับนานาชาติ CEFR (Common European Framework Reference) ซึ่งได้จัดระดับวัดความสามารถด้วยภาษาไว้ 6 ระดับ คือ A1 A2 B1 B2 C1 C2 กำหนดไว้ในคู่มือแนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามความเข้มข้น 3 ระดับสู่สากล (Office of the Basic Education Commission, 2019)

สถาบันผลิตครูกับการจัดการศึกษาที่สนับสนุนการสอนโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา

ถึงแม้ว่าการจัดการศึกษาในรูปแบบของโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา มีความจำเป็นในการยกระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษให้กับนักเรียน โรงเรียนต้นตัวในการจัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน ในขณะเดียวกันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก็พยายามผลักดันให้เพิ่มโรงเรียนสองภาษาชั้นในระดับนโยบาย โดยให้เหตุผลว่าเพื่อเตรียมพลเมืองให้พร้อมสำหรับการแข่งขันในเวทีโลกในยุคศตวรรษที่ 21 โดยเพิ่มแนวปฏิบัติอีก 5 ข้อ ได้แก่ 1) โรงเรียนต้องเป็นหน่วยบริการการศึกษาให้มากขึ้น 2) หลักสูตรการเรียนการสอนต้องมีความเป็นสากลมากขึ้น 3) ต้องมีการพัฒนาทักษะการคิดมากขึ้น 4) ต้องมีการปลูกฝังจริยธรรมมากขึ้น และ 5) การสอนภาษาต่างประเทศต้องมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ ในข้อที่ 2 และข้อที่ 5 เป็นข้อที่ให้ความสนับสนุนการผลิตครูให้กับโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา ในอันที่จะช่วยให้เรามีความได้เปรียบในการติดต่อสื่อสาร การเจรจาต่อรองในเรื่องต่างๆ ตลอดจนการประกอบอาชีพ ในยุคสมัยศตวรรษที่ 21 และมีเพียงโครงการเดียวในระดับประเทศ “โครงการการพัฒนาความสามารถภาษาอังกฤษและเทคนิคการสอนของครูสอนภาษาอังกฤษ ด้วยการจัดค่ายภาษาอังกฤษแบบเข้มข้น (English Boot Camp)” ที่รัฐฯ ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาในการอบรมทั้งทักษะภาษาและเทคนิคการสอน เพื่อเพิ่มกระจายครูที่มีความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษทั่วประเทศ ซึ่งจัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในปี 2559 โดยคัดเลือกครูจากผลการประเมินเพื่อจัดกลุ่มครูตามความสามารถ (Placement Test) โดยใช้เกณฑ์ครูที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษระดับ B2 ขึ้นไป และมีอายุไม่เกิน 40 ปี จากทั่วประเทศ เพื่อเพิ่มกระจายครูที่มี

ความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษทั่วประเทศ ในขณะที่ยังไม่พบว่ามีสถาบันผลิตครูของรัฐที่กำหนดให้มีนโยบายที่สอดคล้องกับแนวโน้มใหม่ของการเปลี่ยนแปลงนี้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหลักสูตรการศึกษาระดับต้นของกุ่มนิตนศึกษาครู

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา โดยคณบดีจึงมีดำริให้มีการดำเนินการจัดให้มีรายวิชาที่สนับสนุนความสามารถในการสื่อสารการสอนภาษาอังกฤษกับกุ่มนิตน ทั้งในกุ่มที่มีวิชาเอกภาษาอังกฤษและไม่ใช้วิชาเอกภาษาอังกฤษให้ได้เลือกเรียน กระนั้นก็ตามในรายวิชาดังกล่าวจัดอยู่ในกุ่มรายวิชาเลือก มีจำนวนที่หนึ่งจำกัด ในลักษณะนี้ นิตนอาจจะเลือกหรือไม่เลือกเรียนก็ได้ และได้จำกัดให้เฉพาะนิตนที่มีผลการเรียนดี ทำให้นิตนส่วนใหญ่ขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในห้องเรียนของตนเอง

การจัดรายวิชาการสอนวิชาเอกโดยใช้ภาษาอังกฤษที่วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา เห็นความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษแบบองค์รวม สามารถใช้ภาษาอังกฤษอย่างเป็นธรรมชาติในการสื่อสารบนฐานชีวิตจริง และใช้ได้อย่างอัตโนมัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในห้องเรียนให้กับนิตนในหลักสูตรการศึกษาระดับต้น ทั้งนิตนในรายวิชาเอกภาษาอังกฤษ และรายวิชาเอกที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ (หลักสูตรคูกุนาน 5 ปี) จึงได้บรรจุรายวิชา 161425 การสอนวิชาเอกเป็นภาษาอังกฤษ Major teaching in English 3(2-2-5) สำหรับนิตนในปีที่ 4 ก่อนออกฝึกสอน เรียนสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง เป็นเวลา 1 ภาคเรียน เน้นความรู้ ประสบการณ์ และการปฏิบัติ ทั้งนี้ รวมถึงการสังเกตการสอน และการปฏิบัติการสอนจริงในโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา โดยกำหนดให้นิตนได้เรียนรู้พื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการสอน (Knowledge base for Teaching) ซึ่งประกอบด้วย 1) ความรู้ในเนื้อหา (Content Knowledge) 2) ความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน (General Pedagogical Knowledge) 3) ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร (Curriculum Knowledge) 4) ความรู้เนื้อหาผนวกวิธีสอน (Pedagogical Content Knowledge) 5) ความรู้เกี่ยวกับผู้เรียน (Knowledge of Learners and Their Characteristic) 6) ความรู้เกี่ยวกับบริบททางการศึกษา (Knowledge of Educational Context) และ 7) ความรู้เกี่ยวกับเป้าหมายของการศึกษา (Knowledge of Education Aims) และให้วางแผนและออกแบบการสอนเป็นภาษาอังกฤษและฝึกปฏิบัติจริงตามแผนในห้องเรียน สำหรับรายวิชานี้ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของรายวิชาไว้ 5 ข้อ ดังนี้ 1) นิตนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการการจัดการเรียนรู้วิชาเอกโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นตัวกลางในการสื่อสารได้ 2) นิตนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารการสอนวิชาเอกในห้องเรียนได้ถูกต้อง 3) นิตนมีทักษะการวางแผน ออกแบบการจัดการเรียนรู้ และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาเอกโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ 4) นิตนสามารถจัดการเรียนรู้วิชาเอกโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ และ 5) นิตนมีความมุ่งมั่นจะใช้ความรู้และทักษะที่ได้จากการฝึกฝนในรายวิชานี้ไปใช้ประโยชน์ทางการสอน และมีคำอธิบายรายวิชา ดังนี้ แนวคิดของเนื้อหาวิชาเอก คำศัพท์ภาษาอังกฤษของวิชาเอกในรายวิชาตามหลักสูตรการศึกษาระดับต้น เทคนิคการสอนเป็นภาษาอังกฤษ การใช้สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การบูรณาการการเรียนรู้เป็นภาษาอังกฤษ โดยมีรายละเอียดในการจัดการเรียนการสอน ดังปรากฏต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงภาพรวมของโครงสร้างของการจัดการเรียนการสอนรายวิชา 161425 การสอนวิชาเอกเป็นภาษาอังกฤษ
Major teaching in English วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

จุดประสงค์	เนื้อหาสาระ	กิจกรรม และประสบการณ์	การวัดและ การประเมินผล
1. นิสิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการจัดการเรียนรู้วิชาเอกโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นตัวกลางในการสื่อสารได้	<p>ความรู้ความเข้าใจเรื่อง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เนื้อหาวิชาเอก 2. หลักสูตรการจัดการศึกษา 3. ศาสตร์การสอน 4. การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในห้องเรียน 5. การออกแบบและเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ 	<p>- บรรยาย อธิบาย อภิปราย และยกตัวอย่างประกอบ</p> <p>- ฝึกการใช้ภาษาอังกฤษที่ใช้สื่อสารในห้องเรียน</p>	<p>- แบบทดสอบ</p> <p>- แบบประเมินชิ้นงาน</p> <p>- แบบสังเกตพฤติกรรม</p> <p>การใช้ภาษาอังกฤษ</p>
2. นิสิตสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารการสอนวิชาเอกในห้องเรียนได้ถูกต้อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการสอนในห้องเรียน <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ภาษาอังกฤษการทักทาย/ การอำลาชั้นเรียน 1.2 ภาษาอังกฤษเพื่อการจัดการเรียนการสอน การอธิบายโน้ตบุ๊ก เนื้อหาสรุปความรู้ การวัดและประเมินผล การมอบหมายงาน การส่งการบ้าน 1.3 ภาษาอังกฤษเพื่อการจัดการชั้นเรียน การใช้คำสั่ง คำชมเชย 2. เขียนแผนการจัดการเรียนรู้เป็นภาษาอังกฤษ และปฏิบัติการสอนเป็นภาษาอังกฤษ 	<p>- สังเกตตัวอย่างการสอน จาก clip ตัวอย่าง</p> <p>- ฝึกออกเสียง คำ ประโยค ที่ใช้ในห้องเรียน เพื่อให้เกิดความถูกต้องและคล่องแคล่วในการใช้ภาษา</p>	<p>- แบบประเมินการใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารการสอน</p> <p>- แบบประเมินแผนการสอนเขียนเป็นภาษาอังกฤษ</p>

จุดประสงค์	เนื้อหาสาระ	กิจกรรม และประสบการณ์	การวัดและ การประเมินผล
3. นิสิตมีทักษะการวางแผน ออกแบบการจัดการเรียนรู้ และ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาเอกโดยใช้ภาษาอังกฤษได้	การปฏิบัติการ 1. ออกแบบและวาง แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาเอกอย่างเป็นลำดับ ขั้นตอน โดยใช้ ภาษาอังกฤษ 2. เขียนแผนการจัดการ เรียนรู้วิชาเอกเป็น ภาษาอังกฤษ 3. ใช้คำศัพท์ สำนวนภาษา และไวยากรณ์ภาษาอังกฤษที่ ถูกต้องในการเขียนแผน 4 ใช้คำศัพท์ สำนวนภาษา และไวยากรณ์ที่ถูกต้องใน การสื่อสารการสอนใน ห้องเรียน	- ฝึกปฏิบัติการออกแบบ และเขียนแผนการสอนเป็น ภาษาอังกฤษ - ฝึกเขียน script ใน แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นภาษาอังกฤษ	- แบบประเมินแผนการ สอนที่เป็นภาษาอังกฤษ
4. นิสิตสามารถจัดการเรียนรู้ วิชาเอกและจัดการชั้นเรียนโดยใช้ ภาษาอังกฤษได้	ครั้งที่ 1 1. การทดลองสอนเป็น ภาษาอังกฤษในกลุ่มเพื่อน ครั้งที่ 2 2. การสอนจริงในห้องเรียน โรงเรียนหลักสูตรสองภาษา	- จัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ การสอน - ทดลองสอนตามแผนใน ห้องเรียนรับฟังการวิพากษ์ จากเพื่อน - ทดลองสอนจริงใน โรงเรียน	- แบบสังเกตพฤติกรรม การสอน - แบบประเมิน ผลการจัดการเรียนรู้ - แบบสะท้อนการเรียนรู้
5. นิสิตมีความมุ่งมั่นจะใช้ความรู้ และทักษะที่ได้จากการฝึกฝนใน รายวิชานี้ไปใช้ประโยชน์ทางการ สอน	1. การจัดทำแผนปฏิบัติการ พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ด้วยตนเอง 2. การสังเกตการสอนของ เพื่อนเป็นภาษาอังกฤษใน ห้องเรียน	- การจัดทำแผนการ ปฏิบัติการพัฒนา ทักษะสื่อสารภาษา อังกฤษ ระยะเวลา 1 เดือน และนำเสนอผล - การประเมินพฤติกรรม การสอนของเพื่อน - การปฏิบัติการสะท้อน และบันทึกผลการเรียนรู้	- แบบบันทึกการเรียนรู้ - แบบประเมินพฤติกรรม การสอน - แบบสะท้อนผลการ เรียนรู้

ข้อเสนอแนะเพื่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา

1. **องค์กรวิชาชีพหรือครูสภา** แนวทางการส่งเสริม คือ การแก้ไขเพิ่มเติม สาระสำคัญของข้อบังคับครูสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ในนิยามของ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ดังนี้

ตาราง 2 แสดงข้อเสนอในการปรับรายละเอียดในมาตรฐานวิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมการพัฒนาภาษาอังกฤษของครู

มาตรฐานวิชาชีพ	ข้อที่/ข้อความ (เดิม)	ข้อเสนอเพื่อแก้ไข (ใหม่)
- ด้านมาตรฐานความรู้	(5) การใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา	(5) การใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (<i>รวมถึงภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในห้องเรียน</i>) และ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
- ด้านมาตรฐาน ประสบการณ์วิชาชีพ	(2) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ	2) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ (<i>ด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นที่เลือก</i>)

2. สถาบันผลิตครู แนวทางในการพัฒนา มีดังนี้

2.1 การจัดโปรแกรมการศึกษาในระดับหลักสูตร สถาบันผลิตครูที่มีความพร้อมทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร และการบริหารจัดการควรที่จะเสนอ

2.1.1 โปรแกรมการศึกษาระดับบัณฑิต “หลักสูตรการศึกษาสองภาษา” หรือ “หลักสูตรการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ทุกระดับ

2.1.2 โปรแกรมการศึกษามหาบัณฑิต “หลักสูตรการศึกษาสองภาษา” หรือ “หลักสูตรการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” การศึกษาในระดับที่สูงกว่าการศึกษาระดับบัณฑิตย่อมจะได้ประโยชน์สูงสุด เนื่องจากผู้เรียนจะมีความรู้พื้นฐานทางศาสตร์การสอนมาแล้ว การพัฒนาต่อยอดจากความรู้และประสบการณ์เดิมในวิชาเอกที่ผู้เรียนสำเร็จการศึกษามาด้านเนื้อหาวิชา เทคนิควิธีการสอน ทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนด้านการวัดและประเมินผล นำมาทบทวนและฝึกฝนจนชำนาญในการปฏิบัติได้โดยใช้ภาษาอังกฤษ สำหรับเนื้อหาในหลักสูตร คัดเลือกให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสองภาษา โดยอาจมีการกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกด้านความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษในเบื้องต้นก่อนเรียน

2.2 การจัดรายวิชาเพิ่มเติมในโปรแกรมการศึกษาที่หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตที่จัดอยู่แล้วในสถาบันการเรียนการสอนในระดับการศึกษาระดับบัณฑิต เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกฝนจนคุ้นเคยกับการใช้ภาษาอังกฤษ

ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การปฏิบัติการสอนในห้องเรียน รวมถึงการสื่อสารจากสภาพจริงในห้องเรียน โดยสามารถดำเนินการได้ดังนี้ คือ

2.2.1 กำหนดให้ลงทะเบียนเรียนในกลุ่มรายวิชาแกน (บังคับร่วม) หรือในกลุ่มรายวิชาวิชาชีพครู ที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียน อย่างน้อย 1 รายวิชา เพื่อเป็นการสร้างฐานการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในลักษณะคละกลุ่มเรียน เน้นหาเน้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาษาอังกฤษเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้ และ/หรือการจัดการชั้นเรียน

2.2.2 กำหนดเป็นรายวิชาเลือกให้กับผู้เรียนที่สนใจจะสอนในโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา เมื่อสำเร็จการศึกษา ให้มีเนื้อหาในเชิงลึกเฉพาะในกลุ่มวิชาเอก จะเน้นการใช้คำศัพท์เฉพาะที่เป็นคำศัพท์สำคัญเฉพาะที่ใช้ในวิชาเอก เน้นการสอนด้วยเทคนิควิธีสอนเฉพาะสาขา ความรู้เนื้อหาผนวกวิธีสอน (Pedagogical Content Knowledge: PCK)

2.2.3 จัดให้มีโปรแกรมการจัดการศึกษาแบบสองภาษา อาจจัดทำในลักษณะของหลักสูตรฝึกอบรบระยะสั้นให้กับครูประจำการ หรือนิสิตนักศึกษาครูที่สนใจที่จะพัฒนาทักษะสื่อสารการสอนวิชาเอกเป็นภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ครูไทยที่ไม่ได้เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษได้ฝึกฝนเพื่อการเริ่มต้น การสอนวิชาเอกเป็นภาษาอังกฤษ

3. โรงเรียน แนวทางในการพัฒนา มีดังนี้

3.1 สำหรับครูประจำการ ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในลักษณะของหลักสูตรสองภาษา จัดโอกาสให้ครูสอนวิชาอื่นได้มีโอกาสไปพัฒนาความสามารถในการสื่อสารการสอนเป็นภาษาอังกฤษกับหน่วยรัฐที่จัดให้ โดยให้งบประมาณสนับสนุนและไม่คิดเป็นวันลา

3.2 การส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูในลักษณะการจัด “ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ” (Professional Learning Communities: PLC)

3.2.1 กลุ่มครูในโรงเรียนเดียวกันระหว่างครูประสบความสำเร็จแล้วกับครูใหม่

3.2.2 กลุ่มครูต่างโรงเรียน ระหว่างครูในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จแล้วกับโรงเรียนที่เริ่มสนใจ จะเข้าสู่ชุมชนเครือข่าย

บทส่งท้าย

การฝึกฝนและพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในห้องเรียน ไม่สามารถทำสำเร็จได้ในระยะสั้นๆ ด้วยการเข้ารับการฝึกอบรม เพียง 1-2 วันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้เรียนที่ไม่ใช่วิชาเอกภาษาอังกฤษ เนื่องจากทักษะทางภาษาต้องใช้เวลาในการฝึกฝน การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการสอนในห้องเรียน ในโรงเรียนหลักสูตรสองภาษา จึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนและพัฒนาอย่างจริงจัง ตั้งแต่ต้นในระหว่างศึกษาในระดับ การศึกษาระดับบัณฑิต และหากเป็นไปได้ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เมื่อถึงเวลาที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียนจริง จะสามารถสื่อสารได้อย่างเป็นธรรมชาติ ถูกต้อง คล่องแคล่ว ทั้งการออกเสียง การใช้คำศัพท์ สำนวนภาษา รวมทั้ง โครงสร้างและไวยากรณ์ทางภาษา ดังนั้น ในโปรแกรมการศึกษาระดับบัณฑิตทุกหลักสูตรจึงควรสอดแทรกรายวิชาใดรายวิชา

หนึ่งที่สนับสนุนการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในห้องเรียน โดยมีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นกระบวนการ กำหนดให้เป็นนโยบายเพื่อจัดทำเป็นแนวปฏิบัติ ตั้งแต่ระดับของคณาจารย์ สถาบันผลิตครู และรวมถึงเมื่อบรรจุเข้ารับราชการในโรงเรียนแล้ว

References

- Akkari, A. (1998). Bilingual education: Beyond Linguistic Instrumentalization. *Bilingual Research Journal*, 22, 103-125. 10.1080/15235882.1998.10162718.
- Benson, C. J. (2002). Real and potential benefits of bilingual programmes in developing countries. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 5(6), 303–317. <https://doi.org/10.1080/13670050208667764>
- Jampasak, S. (2014). State of academic affairs administration on English for integrates studies by Thai teachers at Sunthorn Phu Pittaya school. *An Online Journal of Education*, 9(3), 351-360.
- Ministry of Education. (1999). *National Education Act B.E. 2542*. Bangkok: Kurusapa Printing Ladphrao. [in Thai]
- Ng-armsom, S. (2006). *Report on New Model of Bilingual Education: English Integrated for Studies, a Case of Sunthompoo Pittaya School, Project of International Curriculum*. Chonburi: Buraha University. [in Thai]
- Nunan, D. (1995). *Designing tasks for the communicative classroom* (7th ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Office of the Basic Education Commission. (2014). *Practices on announcement of ministry of education on the policy of English language teaching reform*. Bangkok: Ministry of Education. [in Thai]
- Office of the Basic Education Commission. (2019). *Guidebook for English Instruction due to Its Intensiveness at 3 Levels leading to Internationalization*. Bangkok: Ministry of Education. [in Thai]
- Ourairat, A. (2010). *The vision of Satit Bilingual School of Rangsit University*. Bangkok: Satit Bilingual School of Rangsit University. [in Thai]
- Ourairat, A. (2011). *Bilingual curriculum development and implementation in Thailand: A case study of Rungsit Bilingual School* (Doctoral dissertation). Bangkok: Rungsit University. [in Thai]
- Ourairat, A. (2011). *Chairman message*. Retrieved from <http://www.sbs.ac.th> [in Thai]
- Paulston, C. B. (1992). *Sociolinguistic perspectives on bilingual education*. UK: Clevedon.
- Sakulpanarak, C. (2009). *Bilingual administrative model in Thailand* (Doctoral dissertation). Bangkok: Silpakom University. [in Thai]
- Saunders, G. (1982). *Bilingual children: Guide for the family*. Clevedon, England: Multilingual Matters.